

III

(Akty przygotowawcze)

EUROPEJSKI KOMITET EKONOMICZNO-SPOŁECZNY

526. SESJA PLENARNA EKES-U W DNIACH 31 MAJA I 1 CZERWCA 2017 R.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Przyszli liderzy Europy: inicjatywa na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up«”

[COM(2016) 733 final]

(2017/C 288/03)

Sprawozdawca: **Erik SVENSSON**Współsprawozdawczynie: **Ariane RODERT**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 27.1.2017
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	4.5.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	31.5.2017
Sesja plenarna nr	526
Wynik głosowania	194/0/0
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji Europejskiej (KE) na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, a także zaproponowane działania mające na celu usunięcie największych przeszkód, lecz podkreśla, że nie wszystkie przedsiębiorstwa o dużym wroście są zaawansowane technologicznie i że potrzebne są działania we wszystkich sektorach.

1.2. EKES jest zdania, że istotniejsze byłoby zaktualizowanie i ponowne ożywienie programu Small Business Act dla Europy, w ramach którego wszystkie inicjatywy zebrano by w jeden program i poprawiono by widoczność i spójność.

1.3. EKES apeluje o przyjęcie skoordynowanego podejścia do przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, które uwzględniłoby różnorodność modeli przedsiębiorczości, i przyjmuje z zadowoleniem konkretne działania na rzecz przedsiębiorstw społecznych. Jednak wszelkie inicjatywy muszą dążyć do ogólnej poprawy klimatu przedsiębiorczości, umożliwiając podejmowanie ryzyka i eksperymentowanie w ramach procesu innowacji.

1.4. Obciążenia administracyjne i biurokracja są nadal główną barierą dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up. EKES nalega zatem, by KE w pełni wdrożyła i wyegzekwowała inicjatywy podjęte w tym obszarze.

1.5. EKES podkreśla wagę zaangażowania strukturalnego partnerów społecznych, a także egzekwowania zgodności z przepisami UE w sprawie warunków pracy, prawa pracy i układów zbiorowych.

1.6. EKES przyjmuje z zadowoleniem proponowane działania w dziedzinie innowacji, lecz apeluje o uproszczenie przepisów i warunków, wzięwszy pod uwagę ograniczone środki MŚP i mikroprzedsiębiorstw.

1.7. Wzmocnienie partnerstw i budowanie wspólnot zasobów ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia sukcesu. KE powinna promować tworzenie sieci kontaktów, w tym powoływanie pośredników, mediatorów oraz akceleratorów i zakładanie inkubatorów.

1.8. By uwolnić potencjał wzrostu przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, konieczne jest opracowanie dopasowanego finansowania z dostępem do rozwiązań opartych zarówno na kapitale własnym, jak i kapitale pożyczkowym, zapewnienie dostępu do umów w sprawie zamówień publicznych i poprawienie środowiska fiskalnego. EKES przeanalizował stosowne działania w swych opiniach.

1.9. Kluczowe znaczenie ma rozwijanie umiejętności, w związku z czym trzeba położyć nacisk na edukacyjne programy przedsiębiorczości na wszystkich poziomach, na wczesnym etapie systemu kształcenia. Ponadto konieczne jest zachęcanie do programów mentoringu, szkolenia w miejscu pracy oraz uczenia się nieformalnego i pozaformalnego, a także ich propagowanie.

1.10. Należy podjąć działania w celu obniżenia wysokiego obecnie poziomu niechęci do ryzyka w UE poprzez dokonanie przeglądu zasady drugiej szansy oraz zapewnienie wsparcia rozwoju, takiego jak zdobywanie wiedzy i edukacji finansowej.

1.11. EKES apeluje, by KE ujęła wszystkie obecne i nowe inicjatywy na rzecz wsparcia przedsiębiorstw społecznych w komunikacie zawierającym plan działania na rzecz gospodarki społecznej, co byłoby zgodne z konkluzjami Rady w sprawie propagowania gospodarki społecznej jako siły napędowej rozwoju gospodarczego i społecznego w Europie z 7 grudnia 2015 r.

2. Kontekst

2.1. W komunikacie w sprawie przyszłych liderów Europy „Przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up” stwierdza się:

— Przedsiębiorstwa o dużym wroście tworzą znacznie więcej nowych miejsc pracy niż inne przedsiębiorstwa⁽¹⁾. Dużą część takich przedsiębiorstw stanowią przedsiębiorstwa typu start-up nastawione na przekształcenie się w większe przedsiębiorstwa. Przyczyniają się one do zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności UE, wzmacniając gospodarkę. Tego rodzaju przedsiębiorstwa typu scale-up mogą także przynosić korzyści społeczne, w tym możliwość bardziej elastycznych i nowoczesnych form zatrudnienia. W strategii jednolitego rynku Komisja oznajmiła, że przeanalizuje sposoby zwiększenia skuteczności jednolitego rynku na potrzeby przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up.

— Zgodnie z wynikami konsultacji społecznych⁽²⁾, które Komisja rozpoczęła na początku 2016 r.:

— nastawione na rozszerzanie swojej działalności przedsiębiorstwa typu start-up nadal mają do czynienia ze zbyt dużą liczbą barier regulacyjnych i administracyjnych, szczególnie w wymiarze transgranicznym,

— zarówno dla przedsiębiorstw typu start-up, jak i scale-up, istnieje zbyt mało możliwości znalezienia potencjalnych partnerów finansowych, handlowych i partnerów wśród samorządów terytorialnych oraz nawiązania z nimi współpracy,

— jedną z największych przeszkód w rozwijaniu działalności jest dostęp do finansowania.

2.2. W komunikacie Komisja proponuje szereg działań, które należy podjąć w celu ograniczenia lub usunięcia tych przeszkód.

2.2.1. Usunięcie barier:

— jeden portal cyfrowy (ang. Single Digital Gateway) służący zapewnieniu łatwego dostępu online do informacji,

⁽¹⁾ Według Henreksona i Johanssona, 2010 r., 4% przedsiębiorstw tworzy 70% nowych miejsc pracy. Zob. również: <http://www.kauffman.org/blogs/policy-dialogue/2015/august/deconstructing-job-creation-from-startups>.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8723.

- stworzenie jednolitego unijnego obszaru VAT,
- wprowadzenie wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych (CCCTB),
- system „drugiej szansy” i ramy restrukturyzacji w państwach członkowskich,
- lepszy dostęp do zamówień publicznych.

2.2.2. Pomoc w kontakcie z odpowiednimi partnerami:

- nawiązanie kontaktu z uczelniami, ośrodkami badawczymi, inwestorami i partnerami,
- korzystanie z szans, znalezienie pracowników o odpowiednich umiejętnościach, zwiększenie możliwości innowacji – zwłaszcza w przedsiębiorstwach społecznych typu start-up.

2.2.3. Dostęp do finansowania:

- Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (jako uzupełnienie unii rynków kapitałowych).

3. Uwagi ogólne

3.1. Niniejsza opinia jest odpowiedzią na komunikat Komisji Europejskiej (KE) w sprawie: „Przyszli liderzy Europy: inicjatywa na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up”, w którym zaproponowano środki służące uwolnieniu pełnego potencjału przedsiębiorstw o dużym wroście. Jednak EKES postanowił poszerzyć zakres opinii i rozważyć wspomniane działania z punktu widzenia wszystkich form przedsiębiorstw typu start-up, w tym potencjalnych przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up.

3.2. EKES przyjmuje z zadowoleniem tę inicjatywę, a także wysiłki zmierzające do usunięcia największych barier. Pragnie podkreślić rozległe prace podejmowane we wcześniejszych opiniach mające na celu stworzenie warunków sprzyjających różnym formom przedsiębiorczości w UE⁽³⁾, a także swój wcześniejszy postulat w sprawie wzmocnienia działań dotyczących programu przedsiębiorczości⁽⁴⁾.

3.3. Ze względu na to, że inicjatywa Komisji Europejskiej (KE) na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up jest rozwinięciem i przedłużeniem programu Small Business Act dla Europy, EKES uważa, że skuteczniejsze byłoby rozważenie aktualizacji i ponownego uruchomienia tego programu zamiast dalszego inicjowania oddzielnych środków. Przyjmuje z zadowoleniem i popiera tę i inne inicjatywy mające na celu wsparcie przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, lecz trudne jest uzyskanie wglądu w cały program bez zebrania różnych inicjatyw we wspólny i kompleksowy program polityczny.

3.4. EKES podkreśla potrzebę ogólnego skutecznego pakietu politycznego, który uwzględniłby różnorodność przedsiębiorstw, zatem popiera dążenie KE do promowania skoordynowanego podejścia w ramach wszystkich kierunków polityki UE.

3.5. EKES zwraca uwagę KE na sporządzaną obecnie opinię, w której zawarł szereg zaleceń bardzo istotnych dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up:

- jedna sieć kompleksowej obsługi dla wszystkich MŚP w UE,
- nadanie wiążącego charakteru zasadzie „najpierw myśl na małą skalę” oraz zasadzie jednorazowości,
- bardziej odpowiednie reagowanie na różnorodność MŚP.

3.6. Ponadto w opinii z grudnia 2016 r.⁽⁵⁾ EKES zachęca KE do promowania przedsiębiorstw o dużym wroście poprzez:

- monitorowanie i osiągnięcie synergii między nowatorskimi kierunkami polityki realizowanej przez różne DG,
- wspieranie klastrów i ekosystemów, w których tworzone są innowacyjne przedsiębiorstwa typu start-up,

⁽³⁾ Dz.U. C 318 z 23.12. 2009, s. 22.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 271 z 19.9. 2013, s. 61.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 75 z 10.3 2017, s. 6.

— zachęcanie do realizacji akademickiego planu skupiającego się na miejscach pracy na przyszłość.

3.7. Szczególnie istotne jest uznanie ogromnego potencjału istniejących już mikroprzedsiębiorstw, z których wiele ma charakter rodzinny, a także możliwości rozwoju sfery przedsiębiorstw społecznych. EKES apeluje ponadto do KE, by uwzględniła fakt, że nie wszystkie przedsiębiorstwa o dużym wzroście należą do sektora zaawansowanych technologii i że takie sektory jak sektor usług, branża mody i handel elektroniczny, a także inne sektory innowacyjne również potrzebują uwagi i wsparcia.

3.8. EKES zwraca się również do KE, by zadbała o uwzględnienie – we wszelkich inicjatywach – nowych zjawisk w dziedzinie biznesu, takich jak gospodarka dzielenia się⁽⁶⁾. Wszystkie one napotykają podobne i dodatkowe przeszkody na etapie rozpoczynania i poszerzania działalności na jednolitym rynku.

3.9. EKES przyjmuje z zadowoleniem działania mające na celu wprowadzenie jednolitego portalu cyfrowego w celu poprawienia dostępu do informacji, lecz stoi na stanowisku, że będzie on miał ograniczony wpływ na zmniejszenie uciążliwości przepisów i regulacji. Proponuje również, by jednolity portal cyfrowy obejmował portal internetowy dotyczący badań i rozwoju. Współpraca strukturalna z organizacjami pośredniczącymi bardzo skutecznie przyczynia się do poprawy sposobu informowania przedsiębiorstw typu start-up.

3.10. KE porusza kwestię niektórych z przeszkód, których usunięcie jest sprawą najbardziej niecierpiącą zwłoki, zwłaszcza w zakresie obciążeń regulacyjnych, podatkowych i administracyjnych. Pragnie podkreślić, że MSP, w tym mikroprzedsiębiorstwa, przedsiębiorstwa rodzinne lub społeczne, często dysponują niewielkimi umiejętnościami lub też w ogóle ich nie posiadają, jeżeli chodzi o bardzo złożone uregulowania biurokratyczne i obciążenia administracyjne, w związku z czym kluczowe znaczenie ma uproszczenie.

3.11. EKES popiera proponowane wzajemne oceny w celu wymiany dobrych praktyk i rozpoznania różnic między państwami członkowskimi i lepszej harmonizacji inicjatyw. By być skuteczne, wyniki wzajemnych ocen muszą być przejrzyste i rozpowszechnione wśród zainteresowanych stron.

3.12. EKES popiera decyzję KE o poszerzeniu usług doradczych Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości o wyspecjalizowanych doradców ds. zakładania i zwiększania skali działalności gospodarczej, udzielających informacji na temat odpowiednich przepisów krajowych i europejskich, możliwości uzyskania finansowania, nawiązywania partnerstw i sposobu uzyskania dostępu do transgranicznych zamówień publicznych. Pragnie ponadto podkreślić znaczenie bardziej zorganizowanej współpracy z organami pośredniczącymi i zaangażowanymi organizacjami, a także korzyści z niej wynikające, również w ramach gospodarki społecznej.

3.13. EKES popiera zamiar KE, by przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up uwzględnić w międzynarodowych umowach handlowych, gdyż ich rosnąca liczba musi szybko znaleźć się na światowym rynku (często w bardzo ograniczonym segmencie).

3.14. EKES uznaje i popiera wyrażone w omawianej inicjatywie zaangażowanie KE na rzecz egzekwowania przestrzegania przepisów UE w sprawie warunków pracy, prawa pracy i układów zbiorowych, a także dążenie do wysokiej jakości miejsc pracy.

3.15. EKES pragnie zająć stanowisko w sprawie następującego sformułowania w komunikacie KE: „w tym możliwość bardziej elastycznych i nowoczesnych form zatrudnienia”. Może ono prowadzić do nieporozumienia i potencjalnego nadużycia.

3.16. Jak EKES podkreślił w kilku opiniach⁽⁷⁾, udział strukturalny partnerów społecznych ma kluczowe znaczenie i należy do niego zachęcać w celu zagwarantowania uczciwej konkurencji przedsiębiorstw, a także uniknięcia ryzyka dumpingu socjalnego.

3.17. EKES pragnie poruszyć kwestię obecnego procesu blokowania geograficznego⁽⁸⁾. Mogłaby to być nowa, spora przeszkoda dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, które nie mają możliwości, by wejść równocześnie na rynek kilku krajów, w których używa się różnych języków. Niezbędne jest zasygnalizowanie różnicy między sprzedażą czynną i bierną. Przestrzeganie przepisów krajowych jest konieczne wyłącznie w wypadku tych krajów, do których kierowane są aktywne działania promocyjne.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 75 z 10.3.2017, s. 33.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 161 z 6.6.2013, s. 14; Dz.U. C 303 z 19.8.2016, s. 54; Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 2.

⁽⁸⁾ COM(2016) 289 final.

3.18. EKES popiera propozycję poprawy dostępu MŚP, zwłaszcza przedsiębiorstw scale-up, do programów „Horyzont 2020”. Europejska Rada ds. Innowacji oraz radar innowacji mogą być skuteczne, pod warunkiem że nie będą zbyt uciążliwe i że uda im się faktycznie osiągnąć założone cele MŚP. EKES zaleca ponadto, by w ramach tych inicjatyw zwrócono szczególną uwagę na innowacje społeczne, które często stanowią siłę napędową nowych modeli biznesowych.

3.19. EKES przyjmuje również z zadowoleniem wzmiankę o inicjatywie na rzecz rozpoczęcia i zwiększenia skali działalności, jeżeli chodzi o gospodarkę społeczną i przedsiębiorstwa społeczne. Jest to dziedzina, w której posiada specjalne know-how i w której sporządził opinie⁽⁹⁾.

3.20. EKES odnotowuje z zadowoleniem, że KE uznaje duże trudności MŚP w ochronie praw własności intelektualnej. Dla małego przedsiębiorstwa koszty, w tym koszty egzekwowania praw, są bardzo wysokie, co oznacza, że prawie żadne przedsiębiorstwo typu start-up lub przedsiębiorstwo scale-up nie może im podołać. EKES apeluje do KE, by znalazła realne rozwiązanie tego problemu.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. Partnerzy, klastry i ekosystemy

4.1.1. Podstawą wzrostu i innowacji jest ogólnie pozytywny klimat przedsiębiorczości. EKES jest zdania, że inicjatywa KE może się powieść wyłącznie wtedy, gdy będzie ukierunkowana na ogólną poprawę klimatu przedsiębiorczości, dopuszczającego podejmowanie ryzyka i eksperymentowanie jako część procesu innowacji.

4.1.2. EKES zgadza się z KE, że bardzo istotne jest, by przedsiębiorstwa typu start-up, a zwłaszcza przedsiębiorstwa scale-up nawiązywały kontakty z odpowiednimi partnerami. Ze względu na to, że rynek europejski jest ogólnie bardziej tradycyjny pod względem podejmowania ryzyka, a także ma charakter przede wszystkim krajowy, konieczne jest podzielenie wysiłków w następujący sposób:

- 1) UE i państwa członkowskie, w stałej współpracy z organizacjami i organami pośredniczącymi, mogą odegrać istotną rolę, ułatwiając tworzenie klastrów z uczelniami, ośrodkami badawczymi itd.
- 2) W poszukiwaniu inwestorów i partnerów biznesowych zadziałać może tylko rynek, ale nie należy lekceważyć programów europejskich lub roli EBI/EFI. Niezbędne jest jednak zintensyfikowanie i lepsze skoordynowanie tych programów.

4.1.3. EKES popiera plan KE na rzecz umocnienia obecnej inicjatywy Start-up Europe i koordynacji prac UE na rzecz powiązania klastrów i ekosystemów w całej Europie.

4.1.4. EKES popiera fakt, że KE podkreśla tworzenie społeczności opartych na partnerstwach i dostosowanych ekosystemach jako kluczowy czynnik sukcesu przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up. W tym kontekście pozytywnie odnosi się do faktu, że KE zwraca szczególną uwagę na przedsiębiorstwa społeczne, uznając ich specyfikę i wkład w społeczeństwo europejskie. Zatem ponownie nalega⁽¹⁰⁾, by KE ujęła wszystkie obecne i nowe inicjatywy w spójnym planie działania UE na rzecz gospodarki społecznej, który zwiększyłby widoczność i powiązanie między różnymi inicjatywami.

4.2. Możliwości w zakresie zamówień publicznych

4.2.1. EKES stanowczo popiera zamiar KE, by zwiększyć możliwości w zakresie zamówień publicznych dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up. Oprócz proponowanych działań EKES apeluje, by KE ściśle monitorowała transpozycję i zastosowanie dyrektywy w sprawie zamówień publicznych na szczeblu państw członkowskich. Ma to kluczowe znaczenie dla zagwarantowania, że państwa członkowskie w pełni wykorzystają postanowienia dotyczące zwiększenia możliwości udziału MŚP, w tym przedsiębiorstw społecznych, w zamówieniach publicznych. EKES odsyła do swojej wcześniejszej opinii w sprawie udzielania zamówień⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.social-entrepreneurship-make-it-happen>.

⁽¹⁰⁾ Wkład EKES-u w program prac Komisji Europejskiej na 2017 rok: <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.publications.40059>.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 84.

4.2.2. EKES przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w komunikacie zwraca się szczególną uwagę na zamówienia publiczne i partnerstwo w dziedzinie innowacji. Jednak wymaga to uproszczonego pakietu regulacji. Zamówienia publiczne o charakterze innowacyjnym opisane w dyrektywie wydają się lepiej dostosowane do dużych przedsiębiorstw. Udział w partnerstwach innowacyjnych wymaga wyodrębnienia oddzielnego działu. Przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up nie mogą się do nich zakwalifikować, gdyż przedsiębiorstwa typu start-up zazwyczaj nie mają specjalnego działu.

4.2.3. EKES pragnie podkreślić, że wprowadzenie narzędzia KE (oświadczenia własnego z wykorzystaniem jednolitego europejskiego dokumentu zamówienia) mającego na celu wsparcie udziału MŚP w zamówieniach publicznych przyniosło w wielu wypadkach przeciwny skutek i jest postrzegane jako utrudnienie udziału w zamówieniach publicznych. Przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up mają trudności z uzyskaniem wszystkich niezbędnych informacji i wymaganych formularzy. Dlatego też konieczne jest wsparcie, które musi być upowszechniane przez organizacje pośredniczące (organizacje MŚP i inne powiązane organizacje).

4.3. Umiejętności

4.3.1. EKES zgadza się, że nowy europejski program na rzecz umiejętności, który koncentruje się na jakości i umiejętnościach mających znaczenie dla rynku pracy, dotyczy pewnych najważniejszych wyzwań. Zakończy się on sukcesem wyłącznie, jeżeli inicjatywy dotrą do najistotniejszych grup docelowych, co wymaga wdrażania, monitorowania i działań następczych w celu zapewnienia skuteczności.

4.3.2. EKES podkreśla, że Nowy europejski program na rzecz umiejętności, a zwłaszcza przyszła inicjatywa dotycząca koalicji na rzecz cyfrowych umiejętności i miejsc pracy będzie bardzo istotna i może być podstawą przyszłości.

4.3.3. Przedsiębiorstwa społeczne odpowiadają na nowe potrzeby społeczne bądź też na potrzeby społeczne, które nie zostały wystarczająco uwzględnione, i są pionierami innowacji społecznej. Zatem oprócz inicjatyw na rzecz umiejętności cyfrowych przedsiębiorcy działający w ramach gospodarki społecznej (i inni) sygnalizują potrzebę działania w innych obszarach umiejętności, takich jak rozwój biznesu i gotowość inwestycyjna. Umiejętności te są równie istotne dla pomyślnego rozpoczęcia działalności.

4.3.4. EKES nalega, by KE zachęcała państwa członkowskie do stworzenia programów edukacyjnych dla przedsiębiorców i udzieliła im pomocy w tej dziedzinie, a także ułatwiała wymianę dobrych praktyk między państwami członkowskimi a zainteresowanymi stronami. Wskazane jest przyjęcie takich programów na wczesnym etapie kształcenia, gdyż istnieją dowody na to, że jest to skuteczniejsze.

4.3.5. Ponadto na wczesnym etapie i na etapie zwiększania skali działalności niezbędne są inkubatory i usługi świadczone w ramach punktu kompleksowej obsługi (takie jak rozwój, mentoring i wsparcie finansowe). KE powinna propagować najlepsze praktyki w tej dziedzinie i się nimi dzielić.

4.4. Opodatkowanie

4.4.1. EKES podziela obawę KE, że opodatkowanie może stanowić znaczną przeszkodę dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up. Do kluczowych kwestii, którymi należy się zająć, należą wysokie koszty przestrzegania przepisów, zwłaszcza koszty spowodowane różnorodnością krajowych systemów opodatkowania.

4.4.2. EKES apeluje, by KE rozważyła możliwość nienakładania ograniczeń, jeżeli chodzi o maksymalną wielkość lub okres przenoszenia na kolejne okresy strat ponoszonych na etapie zakładania działalności lub zwiększania jej skali.

4.4.3. EKES z zadowoleniem przyjmuje również możliwość skorzystania przez MŚP z systemu wspólnej skonsolidowanej podstawy opodatkowania osób prawnych przedstawionej w komunikacie KE.

4.4.4. Ponadto podatek konsumpcyjny w systemie VAT jest bardzo złożony dla MŚP. Przedsiębiorstwa typu start-up muszą ponadto podołać dodatkowym obciążeniom, jeżeli chodzi o uzyskanie informacji, jaka stawka VAT odnosi się do danego towaru lub usługi w państwie członkowskim. Prowadzi to do wysokich kosztów, które ostatecznie zniechęcają do handlu transgranicznego. EKES popiera zatem zamiar stworzenia przez KE jednolitego unijnego obszaru VAT, a także pakiet uproszczeń w dziedzinie VAT dla MŚP, w tym przedsiębiorstw typu start-up, w ramach którego usunięta zostanie ta poważna przeszkoda dla mikroprzedsiębiorstw.

4.4.5. Opodatkowanie przychodów z inwestycji na szczeblu indywidualnym w wielu państwach członkowskich również zniechęca do inwestycji w przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up, zwłaszcza jeżeli inne możliwości inwestycyjne wiążą się z niższym lub zerowym obciążeniem podatkowym. Opodatkowanie opcji na akcje może w tym względzie wymagać szczególnej uwagi. EKES popiera zatem ciągle monitorowanie przez KE reżimów/zachęt podatkowych państw członkowskich przy dokonywaniu inwestycji w przedsiębiorstwa typu start-up lub przedsiębiorstwa scale-up.

4.4.6. Przedsiębiorstwa społeczne muszą mieć możliwość korzystania z przestrzeni fiskalnej, która umożliwiłaby im osiągnięcie pełnego potencjału gospodarczego na równi z uwzględnieniem ich celów społecznych i środowiskowych, a także z poszanowaniem zasad wolnej konkurencji. Możliwe są różne środki:

- wskazanie rozmaitych, istniejących już zachęt podatkowych związanych z finansowaniem przedsiębiorstw społecznych w celu rozpowszechnienia najlepszych praktyk,
- promowanie innowacji społecznych poprzez:
  - ulgi podatkowe dla darów lub inwestycji o niższej stopie zwrotu w innowacje społeczne odpowiadające priorytetom społecznym,
  - umożliwienie przedsiębiorstwom niekomercyjnym korzystania ze zwrotnych ulg podatkowych na badania i rozwój w celu wprowadzenia innowacji korzystnych pod względem społecznym i zwiększenia wydajności w usługach na rzecz osób i usługach lokalnych.

4.5. Dostęp do finansowania

4.5.1. Przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up polegają na dostępie do kapitału własnego i kapitału pożyczkowego. W swych wcześniejszych opiniach⁽¹²⁾ EKES odnotował, że dostęp do kapitału wysokiego ryzyka jest w UE znacznie mniejszy niż w USA, co jest spowodowane głównie dużym rozdrobnieniem sektora venture capital UE (skoncentrowanego w niektórych państwach członkowskich). Odnotowuje, że KE zajmuje się tą kwestią, tworząc ogólnoeuropejski fundusz venture capital, i apeluje do KE, by wzięła pod uwagę propozycje EKES-u⁽¹³⁾ i ściśle monitorowała wykorzystanie i oddziaływanie tego funduszu.

4.5.2. W tej samej opinii Komitet zwrócił uwagę na niewystarczający udział inwestorów prywatnych i zalecił zachęty do tworzenia partnerstw publiczno-prywatnych, w ramach których można by rozważyć fundusze asymetryczne (istnieją już w Finlandii, Zjednoczonym Królestwie, Grecji i Holandii). Przyjmuje z zadowoleniem podobne rozwiązanie, które umożliwiłoby prywatnym funduszom inwestycyjnym korzystanie z gwarancji publicznych dotyczących inwestycji w przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up.

4.5.3. EKES odnosi się również pozytywnie do propozycji zwiększenia budżetu na EFIS i COSME, by zapewnić dodatkowe finansowanie na skuteczną politykę dla przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up z uwzględnieniem ich różnorodności.

4.5.4. Istotne jest jednak podkreślenie, że większość przedsiębiorstw typu start-up jest finansowana z pożyczek bankowych powiązanych z gwarancjami osobistymi i rodzinnymi. Chociaż kredyty bankowe są powszechną praktyką, dostęp do kapitału własnego jako narzędzia finansowego jest również potrzebny, lecz nie rozwinął się wystarczająco w Europie z powodu represyjnych systemów podatkowych, braku kultury kapitału własnego, niewielkiej wiedzy finansowej i rozdrobnionych zasad postępowania w przypadku stwierdzenia niewypłacalności.

4.5.5. EKES zachęca państwa członkowskie UE, by przy wsparciu KE propagowały alternatywne formy prawne prowadzenia działalności, a także ich poszukiwały, na przykład formę uproszczonej spółki akcyjnej posiadającą duży potencjał innowacji i wzrostu typowy dla przedsiębiorstw typu start-up (Francja i Słowacja).

4.5.6. EKES zachęca również państwa członkowskie, by z pomocą KE uprościli i zharmonizowali prawo upadłościowe, w tym realizację zasady drugiej szansy zaproponowanej w opinii EKES-u w sprawie niewypłacalności przedsiębiorstw⁽¹⁴⁾.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 75 z 10.3.2017, s. 6.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 75 z 10.3.2017, s. 48.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 209 z 30.6.2017, s. 21.

4.5.7. W ramach procedury i prawodawstwa dotyczących niewypłacalności wyzwaniem jest odpowiednie wycenienie aktywów przedsiębiorstw typu start-up znajdujących się na progu upadłości. Jak EKES już wcześniej zaznaczył, w wielu wypadkach głównym aktywem jest wiedza fachowa, a nie środki trwałe⁽¹⁵⁾.

4.5.8. W swych wcześniejszych opiniach Komitet w pełni przeanalizował ekosystem finansowy⁽¹⁶⁾ konieczny dla przedsiębiorstw społecznych. Podobnie jak w wypadku innych przedsiębiorstw typu start-up trzeba zapewnić mieszane rozwiązania kapitałowe obejmujące gwarancję, a także innowacyjne instrumenty na rzecz finansowania drugiego stopnia i edukacji finansowej, w tym dotyczącej gotowości do inwestycji. Szczególną cechą inwestowania w przedsiębiorstwa społeczne i ich finansowania jest to, że zwrot z inwestycji obejmuje oddziaływanie społeczne. KE powinna wspierać państwa członkowskie w podejmowaniu przedsięwzięć w tym kierunku.

5. Szczególne względy dla przedsiębiorstw społecznych i nowo powstających form przedsiębiorczości

5.1. EKES przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w komunikacie zwrócono szczególną uwagę na konkretne działania na rzecz sektora przedsiębiorstw gospodarki społecznej, a także przeanalizowano dalsze środki na rzecz powstających modeli biznesowych.

5.2. W tym kontekście należy wspomnieć o powiązaniu między innowacjami społecznymi, rozpoczęciem działalności przez przedsiębiorstwa społeczne a nowymi modelami biznesowymi, które EKES wcześniej omawiał⁽¹⁷⁾. Kluczowe znaczenie ma zrozumienie, że innowacje społeczne wykorzystują inny proces innowacji oparty na konkretnych kryteriach i zasadach. Wszelkie działania mające na celu wsparcie przedsiębiorstw społecznych typu start-up i nowych modeli biznesowych muszą się zatem wiązać z uznaniem kluczowych wartości, takich jak pomiar oddziaływania społecznego i środowiskowego, a także aspekty dotyczące wspólnej wartości i otwartego oprogramowania, które są związane z innowacją społeczną⁽¹⁸⁾. Tylko w takim wypadku przedsiębiorstwa społeczne i nowo powstające formy przedsiębiorczości społecznej mogą wykorzystać środki wsparcia, być zrównoważone i skutecznie zwiększyć skalę działalności.

5.3. Istotne jest również zrozumienie, czy i w jaki sposób przedsiębiorstwa społeczne i nowe formy przedsiębiorstw zwiększają skalę swej działalności (mogą podjąć decyzję o podzieleniu się dobrym pomysłem zamiast zwiększania skali swej działalności). Jak EKES wcześniej podkreślił, podstawą jest pełne włączenie zasad tych różnorodnych modeli przedsiębiorczości do wszelkich inicjatyw na rzecz przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up, a także odpowiednie dostosowanie instrumentów wsparcia. Mechanizmy wsparcia często opierają się na tradycyjnym modelu przedsiębiorczości, który jest obecnie normą, a nie na tych modelach gospodarki społecznej lub nowo powstających modelach gospodarczych.

6. Rozpoznanie dalszych potrzeb

6.1. EKES podkreśla nieustannie potrzebę zwiększenia widoczności, uznania i promowania różnych form przedsiębiorczości. Obejmuje to lepsze gromadzenie danych statystycznych, a także badanie różnych modeli biznesowych i ich specyficznej logiki występującej obecnie w UE.

6.2. Bardzo pomocna mogłaby być baza danych na temat dobrych praktyk dotyczących środków promowania różnorodnych przedsiębiorstw typu start-up i przedsiębiorstw scale-up. Komisja jest odpowiednim organem, aby ułatwić wymianę najlepszych praktyk państw członkowskich.

6.3. Trzeba promować wartości i zasady przedsiębiorstw społecznych, a także przemawiające za nimi przesłanki, gdyż mogą być one inspiracją dla przedsiębiorców. Do innych modeli przedsiębiorstw można z łatwością przenieść doświadczenia i metody tego sektora, takie jak zasady partnerstwa i przynależności oparte na współtworzeniu wśród wszystkich sektorów i zainteresowanych stron, umowy licencyjne, budowanie zdolności, równoległość działań umożliwiającą wykorzystanie skali innych przedsiębiorstw, otwarte oprogramowanie służące szybkiemu rozpowszechnieniu rozwiązań, budowanie inteligentnych sieci w oparciu o wspólne, zbiorowe wartości oraz wyznaczenie nowych norm takich jak ruchy ukierunkowane na zmianę polityki. Przykładem tych ostatnich działań jest fakt, że innowacje społeczne prowadzą zazwyczaj do innowacji w zakresie polityki społecznej. Na tej samej zasadzie konwencjonalne przedsiębiorstwa mogą stanowić inspirację dla przedsiębiorstw gospodarki społecznej, na przykład w zakresie marketingu, sprzedaży i zarządzania przedsiębiorstwem, co ponownie ukazuje wartość wymiany najlepszych praktyk.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 75 z 10.3.2017, s. 6.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 152.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 303 z 19.8.2016, s. 28.

⁽¹⁸⁾ Indeks innowacji społecznych opracowany przez Europe Tomorrow oraz Dz.U. C 458 z 19.12.2014, s. 14.

6.4. EKES ma duży potencjał, by – reprezentując europejskie społeczeństwo obywatelskie – wziąć aktywny udział w promowaniu i intensyfikowaniu rozwoju przedsiębiorczości w UE na rzecz zatrudnienia, opieki społecznej i wzrostu. Oferuje zatem KE swe zdolności i umiejętności z myślą o realizacji dalszych inicjatyw dla MŚP, w tym dla przedsiębiorstw społecznych.

Bruksela, dnia 31 maja 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
